

Henk Maassen
redacteur
h.maassen@medischcontact.nl
medischcontact.nl/media&cultuur

tentoonstelling

'Nu is het even goed'

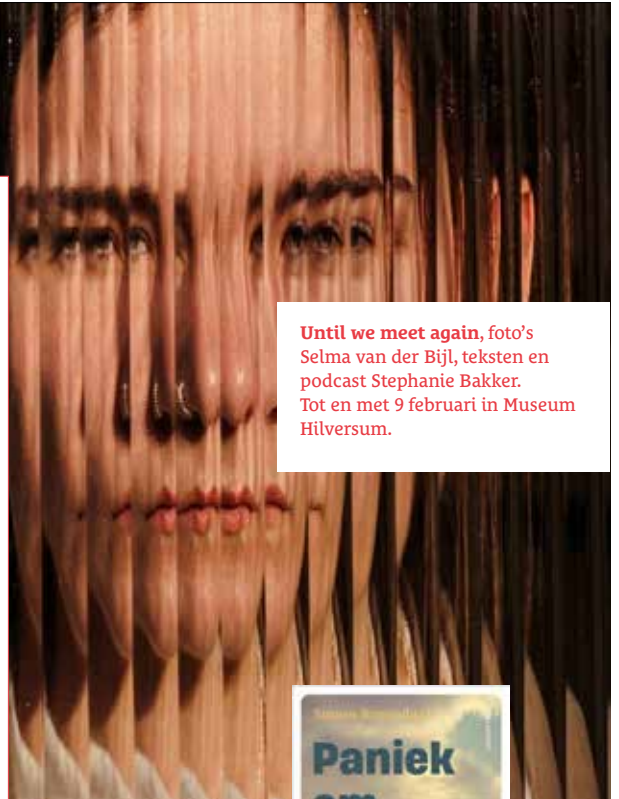
Als jarenlange psychiatrische behandelings hun effect op haar posttraumatische stressstoornis lijken te missen, wil de 22-jarige Romy dood. Maar wel op een humane manier. Ze gaat een euthanasietraject in.

Documentairefotograaf Selma van der Bijl ontmoette haar in de herfst van 2022, als dat besluit al is genomen. Vanaf dat moment legt ze in beeld Romy's worstelingen vast. Het leidt tot een indrukwekkende chronologische fotoserie waarin Romy zich letterlijk bloot geeft. Haar littekens van het snijden, de hechtingen, maar ook haar tatoeages vol symboliek.

Op de dag dat de euthanasie plaats-

vindt, vraagt de psychiater nogmaals of dit echt is wat Romy wil. Het antwoord is nee. Ze wil dood, maar ook leven. Van der Bijl volgt Romy nog exact een jaar na die dag. De worsteling gaat verder. Zo voelt Romy zich rot over het gegeven dat er zo veel georganiseerd was voor de euthanasie. Het voelt als falen. Toch zijn er lichtpuntjes. Romy gaat weer naar school. In de laatste reeks foto's is voor het eerst een lach te zien. 'Nu is het even goed', schrijft ze in een gedicht. Een nieuwe tattoo luidt 'Until we meet again'. De laatste fototentoonstelling toont een onscherpe close-up. Haar toekomst is allerminst helder. **Evert Pronk**

Until we meet again, foto's Selma van der Bijl, teksten en podcast Stephanie Bakker. Tot en met 9 februari in Museum Hilversum.

theater

Hersentumor

De korte voorstelling **Metgezweel** was een groot succes op theaterfestival de Parade, en nu gaat die in een vernieuwde, avondvullende versie op tournee. Daarin zien we hoe acteur Sander Plukaard en muzikant REINDIER (Reinier van Harten) omgaan met een zware periode in hun leven. Reinier is net bestraald voor een tumor in zijn hoofd en Sander heeft maanden voor hem gezorgd. Ze doen dat met een unieke mix van warmte, chaos, muziek en humor. Want: 'Mantelzorgen is zo'n stoffig woord, wij vertellen het verhaal anders. Sexy en fris, met retegoeie popmuziek.' **Henk Maassen**

De speellijst vindt u bij dit artikel op medischcontact.nl.

non-fictie

We meten te veel

De toon wordt meteen gezet: 'Veel mensen aanbidden de ruiters van de apocalyps. Hoe meer onheil, hoe beter. Wie schrijft dat de wereld naar de filistijnen gaat en dat pfas, glyfosaat, dioxine, benzeen, formaldehyde, radioactiviteit en stikstof levensgevaarlijk zijn, kan rekenen op veel meer aandacht dan ik gewend ben.' In **Paniek om niets** betoogt wetenschapsjournalist Simon Rozendaal dat de angst voor gevaarlijke stoffen in omgeving en voedsel veel te maken heeft met de steeds gevoeliger meetapparatuur, zo meet je altijd wel iets, ook als er feitelijk niet veel aan de hand is. 'Wanneer je een substantie kunt meten is het iets en geen niets meer. Dat heeft zich in de afgelopen decennia voorgedaan. Opeens konden we microgrammen, nanogrammen en picogrammen meten. Op basis daarvan kwamen nieuwe normen, eerst uitgedrukt in microgrammen, daarna in nanogrammen en vervolgens in picogrammen.' Daar zit het probleem, en dat legt Rozendaal goed uit. Hij heeft bovendien een brede blik, met relevante uitstapjes naar de geschiedenis van het getal nul, en naar historische figuren als Paracelsus en Erasmus. Of hij altijd gelijk heeft, weet ik niet. Emeritus hoogleraar Martijn Katan oordeelde kort geleden dat Rozendaals conclusie 'Een beetje gif is goed, een beetje gif is gezond' te ver gaat. Maar Katan is het wel met hem eens als het gaat 'over de imaginaire gevaren van minieme beetjes chemicaliën'. Anderen bestrijden dat de analytische technieken zo'n bepalende rol hebben gespeeld bij het vastleggen van de normen. Dat het debat nog niet is beslecht, bewijst ook de aankondiging van *Het Pesticidenparadijs* door onderzoeksjournalist Dirk de Bekker, dat in april zal verschijnen. Het boek belooft 'de wolk van rooskleurige claims, halve waarheden en doelbewuste desinformatie rond bestrijdingsmiddelen weg te blazen'. **HM**

Paniek om niets, Simon Rozendaal, Atlas Contact, 288 blz., 22,99 euro.

fictie

Aandoenlijke tropenarts

Het hoge Kuifje-gehalte van de titel, **De dokter en de weggelopen naald**, en de oorsprong van Bart Wolfs boek – een voormalige tropenarts verwerkt zijn ervaringen uit de jaren tachtig van de vorige eeuw – doen het ergste vrezen. Wolf zou niet de eerste arts zijn die met tenenkrommende neokoloniale blik verslag doet van enige werkervaring rond de evenaar. Maar zijn boek, volgens de auteur een 'geromantiseerde versie' van zijn jaren als ziekenhuisarts in Mozambique en Zimbabwe, weet grotendeels weg te blijven van zulk sentiment. Dit dankzij de aandoenlijke klunzigheid die Wolf zijn alter ego Elias mee heeft gegeven: een jonge arts die met al zijn idealen en onbeholpenheid vooral zelf aanloopt tegen de grenzen van een jonge, arme, Afrikaanse volksrepubliek. Wat overblijft is een aaneenschakeling van dokterservaringen, die leiden van glimlach tot koude rilling. **Ilse Kleijne**

De dokter en de weggelopen naald, Bart Wolf, Elikser, 227 blz., 21,50 euro.

Bestel de boeken via medischcontact.nl/boeken

poëzie

Gedichten op recept

Iedereen heeft weleens last van een stemming of een bui, van lethargie, onvermogen, enzovoort. Zou een quick fix zonder verslavende of anderszins onwenselijke bijwerkingen dan geen heerlijke oplossing zijn? Philip Huff, die u misschien kent van zijn roman *Niemand in de stad* of het recentere *Wat je van bloed weet* heeft met **De gedichtenapotheek** de spijker op de kop geslagen. Huff verzamelde in dit werk – met ondertitel 'Poëzie op recept voor het hoofd

en het hart' – ruim vijftig gedichten en indiceerde elk voor een bepaalde situatie. Zo is bijvoorbeeld verdriet bij verlies van een huisdier een indicatie voor het gedicht *DODE HOND* van Rutger Kopland. Een gedicht dat, vermeldt Huff in het begeleidend voorschrift, ook werkt bij pijn, bedroefdheid, rouw en gevoel van gemis. De selectie, de indicaties (waaronder ook populismedepressie en nieuwsverdriet), de voorschriften en, waar van toepassing, de vertalingen getuigen van veel liefde, taalgevoel, humor, mensenkennis en wijsheid in het algemeen. Zo veel dat ik iedereen, de onervaren en ook de doorgewinterde poëzielezer, het plezier zou gunnen om met deze mooi uitgegeven verzameling de kracht van woorden te ervaren. Van de schoonheid en de troost, kortom – vrij naar Wim Kayzer, ofwel 'schaamteloos geleend', zoals Philip Huff zou zeggen. **Saskia Bijvoet**, verslavingsarts

De gedichtenapotheek, Philip Huff (samenstelling), Prometheus, 288 blz., 20 euro.

Psychologische veiligheid in organisaties
Het kan wél!

Psychologische veiligheid in organisaties. Het kan wél, Elmira Nijhuis en Rob van Eijbergen, Mediawerf Uitgevers, 131 blz., 27,50 euro.

non-fictie

Onveilige organisaties

'Werknemers die te maken krijgen met grensoverschrijdend gedrag geven aan dat het feit dat mensen niet aangesproken worden op grensoverschrijdend gedrag bijna nog erger is dan het grensoverschrijdend gedrag.' Dat stellen Elmira Nijhuis en Rob van Eijbergen in hun wat roestig en grammaticaal niet altijd even correct geschreven, maar belangrijke boek **Psychologische veiligheid in organisaties**. Behalve leerzame inzichten biedt het boek allerlei praktische handvatten, oefeningen en interventies om die veiligheid en het ethisch handelen binnen organisaties te verhogen. De auteurs larderden dat met zowel voorbeelden uit hun eigen organisatieadviespraktijken als daarbuiten – waaronder ook van ziekenhuizen en ggz-instellingen. Opmerkelijk is dat onderzoek laat zien dat leiding-

gevendens zelf vaak menen dat zij het goed doen qua bevorderen van psychologische veiligheid, terwijl de werkvloer daar doorgaans heel anders over denkt. Dat maakt de noodzaak van een onafhankelijke voormeting welhaast noodzakelijk, wil een door het management geïnitieerd traject met betrekking tot de psychologische veiligheid in de organisatie geen potsierlijke exercitie van borstklopperij worden. Of veel leidinggevendens daartoe bereid zijn, is de vraag. 'Diverse publicaties laten zien', aldus Nijhuis en Van Eijbergen, 'dat een aanzienlijk deel van de eindverantwoordelijke bestuurders hoog scoort op de schaal van psychopathie vergeleken met de rest van de medewerkers.' **Vittorio Busato**, psycholoog en auteur